

GİZEMLİ BUZULLAR KITASI ANTARKTİKA VE PATAGONYA'YA YOLCULUK

Gülten Dayioğlu 1935 yılında Kütahya'nın Emet ilçesinde doğdu. ğreniminin bir bölümünü Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yaptı. İstanbul'da Atatürk Kız Lisesi'ni bitirdi. Bir süre İstanbul ni-versitesi Hukuk Fakültesi'nde okudu. Dışarıdan sınavlara girerek ilkokul ğretmeni oldu. 1977 yılında bu görevinden ayrıldı. Romanlar, ykler, radyo ve televizyon oyunları yazdı. Yurtdışındaki işçi çocuklarının eğitim sorunları ile ülkemizdeki ilköğretim düzenini irdeleyen araştırmalar yaptı. Halen yoğun biçimde yazmayı sürdüren Gülten Dayioğlu'nun yayımlanmış kitaplarından bazıları şunlardır:

Fadış, Dört Kardeştiler, Yurdumu zledim, Suna'nın Sereleri, Ben Büyüyünce, Dünya ocukların Olsa, Akıllı Pireler, Işın ağı İnsanları, lmsz Ece, Kaf Dağı'nın Ardına Yolculuk, Leylek Karda Kaldı, Kırmızı Bisiklet, Okyanuslar tesine Yolculuk, Kenya'ya Yolculuk, Mısır'a Yolculuk, Meksika'ya Yolculuk, Yeşil Kiraz, Yeşil Kiraz 2, Yada'nın Gizilgc, Mo'nun Gizemi, Mo'nun Gizemi 2-Otran, Yanardağım Yankısı.

Gülten Dayıoğlu'nun
YKY'deki kitapları:

- Okyanuslar Ötesine Yolculuk (1992)
Yeşil Kiraz (1992)
Kenya'ya Yolculuk (1993)
Mısır'a Yolculuk (1994)
Yeşil Kiraz 2 (1995)
Meksika'ya Yolculuk (1995)
Hindistan'a Yolculuk ve Nepal Gezisi (1996)
Yanardağın Yankısı (2021)
Yüzler ve Sözler (2023)
Gizemli Buzullar Kıtası Antarktika ve
Patagonya'ya Yolculuk (2024)

GÜLTEN DAYIOĞLU

Gizemli Buzullar
Kıtası Antarktika ve
Patagonya'ya Yolculuk

YAPI KREDİ YAYINLARI

İçindekiler

BREZİLYA, RIO DE JANEIRO • 30
Sonunda Gezgin Kafilesiyle Buluştuk • 36
Yüzen Saraya Hoş Geldiniz • 44

URUGUAY, MONTEVIDEO
MUTLU İNSANLAR ÜLKESİ • 58
Casa Pueblo (Halk Evi) Gezisi • 63
Punta Del Este • 71
Antarktika Sanki Yeryüzünde Başka Bir Boyut • 74
Amundsen ile Scott'ın Amansız Yarışı • 79
Gemiye Kaçtırmak Üzereyiz • 83

ARJANTİN, BUENOS AIRES • 85
Evita'nın Cesedi Çalınıyor • 89
Gemideki Yaşam Çok Renkli • 96

GEMİMİZ HIZLA BUZULLARA
DOĞRU YOL ALIYOR • 105
Falkland Adaları • 106
Elephant Adası • 107
Yeni Yıl Partisi Göz Kamaştırıcıydı • 109
Paulet Adası • 112

Gemide Salgın Hastalık Başladı • 115
Esperanza Limanı - Antarktika'da Doğan İlk Bebek • 116
Ölümü Yenen Denizcilerin Barınağı
Hope (Umut) Körfezi • 116

ARTIK ANTARKTİKA'DA BUZDAĞLARININ
ARASINDAYIZ • 119
Burada Geceler Çok Kısa Sürüyor • 122
Buz Kıta Nasıl Oluşturdu? • 123
Buzullarla Kaplı Dağlar ve Buzdağları Arasında Yavaş
Yavaş Yol Alıyoruz • 125
Albatros Kuşları Tepemizde Uçuşuyor • 126
Antarktika'da Su İki Halde Bulunuyor • 129
Deception Adası • 131
Antarktika'da Kışın Hiç Güneş Doğmuyor • 132
Palmer Limanı, Amerikan Araştırma İstasyonu • 134
Korktuğumuz Başımıza Geldi • 136
Gemide Bir Yolcu Öldü, Morga Kaldırdılar • 138
Palmer Araştırma İstasyonu'ndan Gelen Seçkin Bilimcilerle
Buluşuyoruz • 139
Buzul Cennetine Hoş Geldiniz • 141
Peterman Adası • 144
Cape Horn, Fırtınalar Burnu • 147
Puslu Kıyılar İnsanı Büyülüyor • 151

ATEŞ TOPRAKLARI PATAGONYA (TIERRA DEL
FUEGO PATAGONIA) • 152
Büyük Kâşif Macellan • 153
Ushuaia, Arjantin: Sekiz Günden Beri İlk Kez Karaya
Ayak Basıyoruz • 156
Ushuaia, Dünya'mızın En Güneyindeki Kent • 158

Otların Üstünde Yuvarlanıyorum •	158
Dünya'nın En Güney Ucuna Gelişimizi Kutluyoruz •	160
Buzul Şelaleleri •	162
Meğer Dünya'mız Ne Güzel Bir Gezegenmiş •	165
Uyuşturucu Bağımlısı Genç, Annesi ve Babası •	167
Punta Arenas, Penguen Barınaklarına Gidiyoruz •	169
Çevremizde Binlerce Macellan Pengueni Var •	171
Punta Arenas'a Bir Daha Gelmek İsteyen Ne Yapar? •	174
Büyüleyici Buzul Şelalesi Amelia •	177
Darwin Kanalı'ndan Geçiyoruz •	179
Puerto Montt •	181
Gemiden Gelen Son Motorun Son Yolcusu •	182
Petrohué Şelaleleri de Gözlerimizi Kamaştırıyor •	184
Balina Sürüsüyle Şenleniyoruz •	187
Siz Hiç, Bir Çift Gökkuşağı Gördünüz mü? •	188
Ve İşte Son Limana da Ulaştık: Valparaíso •	189
Şili'nin Başkenti Santiago'ya Geldik •	191
Sokaklarda Kaybolmayı Çok Seviyorum •	195
And Dağları'na da Âşık Oldum •	197
Atatürk'ün Heykeli Önünde İstiklal Marşımızı Söylüyoruz •	199
Üzüm Bağları Yeşillik Denizi Gibi •	202
Müzedeki Ceset •	207
HER GİDİŞİN BİR DÖNÜŞÜ VAR •	212
Gezinin Antarktika Bölümü, Bambaşka Bir Boyuta Gidip Gelme Gibiydi •	213

FOTOĞRAFLAR •	217
---------------	-----

Gezi tutkunu sevgili dostlarım merhaba! Yine bize yol göründü. Sizlere gezi tutkunu dememi yadırgamayın. Eğer öyle olmasa elinizdeki gezi kitabını okumaya girişir miydiniz?

Onuncu gezi kitabım olan, Güney Pasifik Adaları'na Yolculuk'tan bu yana, sizlerden ayrı kalmıştık. O kitabın sonunda okurlarıma, yeni gezilerde buluşmak dileğiyle veda etmiştim. Aynı zamanda sizleri, Güney Pasifik Adaları'nın çileli ve duygusal yerlileri olan Maori'lerin selamıyla selamlamıştım: Maytay dostlarım, maytay!..

İşte, yeniden karşı karşıyayız. Şimdi, yine çok büyük, çok görkemli ve gerçekten gizemli bir yolculuğa çıkıyoruz. Nereye gittiğimizi merak etmeye başladınız değil mi? Hemen açıklayayım:

Güney Kutbu'na gidiyoruz. Bu kez, amansız fırtınaların, ozon deliğinden akıp gelen zehir yüklü ışınlıların hüküm sürdüğü gizemli buzullar kıtası ANTARKTİKA'yı gezeceğiz. Yüzölçümü yaklaşık 14 milyon metrekare olan bu kıtada, ülkeler yok. Uluslar da yok. Antarktika'da öteki kıtalarda olduğu gibi sınırlar da bulunmuyor.

Kıta yüzeyinin yüzde doksan dokuzu buzullarla kaplı. Kıtanın ortalarında 4884 metre yüksekliğinde, buzul katmanlarından oluşan bir dağ bulunuyor. Antarktika'daki buzullar, tüm dünyadaki buz kitlesinin yüzde doksan dokuzunu oluşturuyor. Kıtayı örten buz katmanları öylesine kalın ve ağır ki! Buzul kitlelerinin altında bulunan ana kara, bu ağırlık nedeniyle yer yer deniz yüzeyinin altına çökmüş du-

rumda. Görkemli duruşlarıyla insanı büyüleyen bu buzullar, dünyadaki tatlı su kaynaklarının yüzde yetmişini oluşturuyor.

Bilimciler, buradaki buz katmanlarının erimesi durumunda, okyanusların su seviyesinde büyük bir yükselme (60-70 metre) olacağını belirtiyorlar. Bu demektir ki böyle bir olay gerçekleşirse yeryüzündeki kıyı kentleri ve pek çok ada, sular altında kalacak.

Her ne kadar bu kıtada ülkeler ve uluslar olmasa da uluslararası telefon kodu var: + 672.

Birdenbire, şaşırtıcı bilgilerle üzerinize yağmur gibi yağdım. Ama ben de bu bilgiler eşliğinde Antarktika'yı gezerken şaşırmak bir yana, birçok kez kamçı yemiş gibi sarsıldım. Gördüklerim, duyduklarım bazen gökkuşağının ışıltılı renkleriyle, bazen de kasırğa sertliğiyle varlığını kuşattı.

şimdi sizlere, bu göz kamaştırıcı geziyi en başından; acı, tatlı, gln, şaşırtıcı, düşündürücü ve ürkütücü yönleriyle anlatmaya başlıyorum. Sevgili gezi dostlarım, Antarktika kıtası aslında Birleşmiş Milletler tarafından sit alanı olarak ilan edilmiş. Bu yüzden oraya, öyle ulu orta, her canı isteyen gezi yapamıyor. Bize verilen bilgiye göre, yılda sadece yirmi beş bin kişiye bu kıtayı gezme izni veriliyor.

Zaten, buzulların arasında gemi ile gezme mevsimi çok kısa. Bu yüzden iki, en fazla üç aylık sürede, transatlantikler buralara gezgin getiriyor. Demem o ki, sizler de bu yirmi beş bin gezginden biri sayılırsınız. Bu kıta, sadece büyük gemilerle geziliyor. Ancak gemiye binebilmek için (Türkiye'den) uçakla kıtaları ve okyanusları aşarak uzun bir yolculuk yapmak gerekiyor. Bu nedenle öncelikle uçağa buyrun.

Ancak, uçağa binmeden önce, kısacık da olsa yol hazırlığından söz etmekte yarar var. Gezi kitaplarımı okuyanlar bi-

lir, eşimle birlikte dünyanın büyük bir bölümünü gezdik. Her gezinin hazırlık aşaması ve heyecanı başka oluyor. Hindistan ve Nepal'e Yolculuk kitabında hazırlıkları ayrıntılarıyla anlatmıştım. Oralara giderken bulaşıcı hastalıklara karşı, birkaç çeşit aşı yaptırmıştık. Antarktika için aşı gerekmiyor. Ancak geziyi düzenleyen şirket, kalın giysiler almamızı öneriyor. İlk iş olarak valize, en kalın kışlıkları yerleştiriyoruz. Elbette ilaçlarımız da hemen valizin başköşesine konuluyor.

Ne var ki kalın giysilerin yanında, yazlık giysiler de gerekiyor. Çünkü gemiye yerleşmeden önce, birkaç gün Güney Amerika'da, Rio de Janeiro'da konaklayacağız. Aralık ayının son haftasındayız. İstanbul'da kışı yaşıyoruz. Ancak daha önceki deneyimlerimizden aralık ayında Brezilya'da yaz sıcaklarının yaşandığını biliyoruz. Birkaç mevsimin yaşandığı geziler için valiz hazırlamak, gerçekten çok zor oluyor. Bir de ben, malım başımın altında olsun diyenlerdenim. Şaka bir yana, ev yaşamımda, elimin altında olan pek çok şeyi gezilerde de istiyorum. Kötü bir huy olduğumu biliyorum ama ne yapayım, böyleyim işte.

Gezi hazırlığı başladığında eşimle bu yüzden sık sık tartışırız. O çok rahat bir insan. Bavul hazırlarken fazla inceleyip sık dokumuyor. Elbette, gezi sırasında bu kaygısızlığı nedeniyle zorluklar yaşadığı oluyor ama onları da pek dert etmiyor. Bazen, bu tür zorlukları yaşamasını istemediğim için ondan gizli, bazı eşyalarını bavula koyuyorum. Gezi sırasında dara düşünce ortaya çıkarıyorum. O zaman mal bulmuş Mağribi gibi sevinip teşekkür ediyor.

Sizlere biraz da gezi coşkusundan söz etmek istiyorum. Belli bir yere gezi yapma olanağı ortaya çıkınca, insan tepeden tırnağa coşku seline kapılıyor. Bir yandan gidilecek ülkelerle ilgili hayaller kurulurken bir yandan da araştırma

çalışmaları başlıyor. Genelde, uzun yıllardır gezi programlarına güvenerek katıldığımız, birkaç şirket var. Onların dışındada, karşımıza ilginç gezi programları hazırlamış olan, başka şirketler çıkarsa bu kez onlara kapılanıyoruz. Doğrusu, yeni seyahat acenteleriyle yola çıkma durumunda içim pek de rahat olmuyor. Çünkü geçmişte başımıza neler geldi neler!..

Antarktika gezisini de yeni bir acenteye yapıyoruz. Ama bu kez içim rahat. Çünkü acentenin ortaklarından biri çok eski bir arkadaşımız. Üstelik bu geziye o da çok sevdiğim ama hızlı çalışma programlarım nedeniyle pek sık görüşemediğimiz eşiyile katılıyor.

Gezi başlangıç tarihi yaklaştıkça içimi sevinç ve coşkunun yanında merak, korku, hatta kaygılar da sarmaya başlıyor. Ya oralarda birimiz hasta olursak! Ya burada aileden biri hasta olursa! Bu ve buna benzer nedenler yüzünden çıkacağımız gezi, artı ve eksileriyle rüyalarım girmeye başlıyor. Kısacası, yere göğe sığamaz bir hale geliyorum. Bu durum uçağa bininceye dek sürüyor.

Antarktika yolculuğunda da aynı halleri yaşadım. Sonunda çok şükür, canımızı uçağa atabildik.

İlk durağımız Paris. Orada iki saat kadar bekledikten sonra, Güney Amerika kıtasında Rio de Janeiro'ya uçağız. Aslında, son zamanlarda artık böylesine uzun yolculuklara çıkamayacağımızı düşünüyorduk. Açıkçası, böylesine görkemli bir yolculuk yapacağımı ummuyordum. Ama her şeyi göze alarak bu geziye çıktık.

Geçmişte, yani gençlik yıllarımızdaki gezilerde, ne uçağın tipine bakardık ne de koltuk aralıklarının genişliğine, darlığına. Kısacası, her türlü zorluğu göz ardı ederdik. Şimdilerde daha seçiciyiz. Çünkü zorluk ve darlık içinde, uykusuz geçen uzun uçuşlar sonunda, adeta hasta gibi oluyoruz.

Her yerimiz ağrıyor, bacaklarımız tutuluyor. En azından iki gün kendimize gelemiyoruz. Bu durum da geziyi çekici olmaktan çıkarıyor. Hatta dayanılmaz kılıyor.

İşte bu nedenle yaklaşık on dört saat sürecektir olan bu yolculuğu, yani İstanbul-Rio de Janeiro uçuşunu, uzanıp yatılabilen koltuklarda yapıyoruz. Acentenin sağladığı ekonomik sınıf uçak biletlerinin üstüne fark ödenerek bu bölümde uçma olanağı bulunuyor.

İstanbul-Paris, bu uzun yolculuğun ilk ayağı. Uçak çok rahat. Koltuklar öylesine geniş ki! İnsan evindeymişçesine, yayıla yayıla oturabiliyor ve elbette yatabiliyor.

Şimdi sizlere, bana pek anlamlı gelen bir rastlantıdan söz edeceğim: Henüz Antarktika gezisi söz konusu bile değilken yeni bir gençlik romanı yazmayı planlıyordum. Plana göre romanın büyük bölümü Antarktika'da geçecek. Altı yedi aydır hep zihnimde bu romanı kuruyorum. Bir gün eşim, eski bir arkadaşının seyahat acentasının, Antartika'ya gemi yolculuğu planladığını öğreniyor. Çok geçmeden, ayrıntılı bir gezi programı da bize ulaşıyor. Öylesine etkileniyoruz ki Antarktika gezisine katılmaya kalkışıyoruz.

Durduk yerde, yeni romanıma mekân olarak seçtiğim Antarktika kıtasına gezi olanağının doğmasını, sizler nasıl yorumlarsınız bilemiyorum. Ama ben, bu rastlantıdan çok etkilendim.

Gelelim uçağa... Ortam öylesine ferah, ikramlar o kadar çeşitli ve çeşnili ki! Görgüsüz demeyin ama gerçekten uzun yıllardır kendimi böylesine özel hissettiren bir yolculuk yapmadım. Önümüzdeki bölümde, yani uçağın burun tarafında, First Class yer alıyor. Ne bizim bölümde ne de First Class'ta boş yer var. Uçak tümüyle dolu.

Geçmişte, ekonomik sınıfta yolculuk yaparken bu bölümleri hep merak ederdim ama hostesler kuş uçurtmazdı. Şimdi de aynı durum. Bizim bölümden öndeki First Class'a geçmek yasak. Oranın tuvaletini bile kullandırmıyorlar. Hatırlarsanız, daha önceki gezi kitaplarımda anlatmıştım. Çift katlı, yatak kabinli uçakların ekonomik sınıflarında uçuşlar yapmıştık. Bir punduna getirip hostesleri atlatarak uçağın ikinci katına, hatta yataklı bölümlere bile çıkmıştım. Merak işte!.. Oysa, lüks ya da yataklı bölümlerde yolculuk yapanlar da bizler gibi insan. Tek ayrıcalıkları, aşırı varlıklı olmaları.

Uçakta uyuyan insanları izlemek, öteden beri pek hoşuma gider. Muzurluk mu bilemem ama!.. Gerçekten uyku halleri, insanların en masum, maskesiz halleridir. Belki de bu yüzden seviyorum onları gözlemlemeyi.

Huylu buyundan vazgeçer mi! Burada da başladım çevreyi gözlemeye. Gözlerim, kocaman bir adama takıldı, Afrikalıydı sanırım. Ben orta boyluyum. Yan yana gelsek, başım adamın belini belki aşar. Sadece boydan değil, enden de iri mi iri! Kısacası dev gibi bir insan. Geniş koltuğa, hamur gibi yayılıp kendini uykuya kaptırmış. Yüz ifadesi o kadar masum, o koca bedeni öylesine savunmasız ki!.. İçimden bir an, bu koca adamın burnuna birileri bir fiske vursa neler olur ki, diye geçirdim. Gülümseyerek bakışlarımı başka yöne çevirdim.

Öteki yolcular da bu rahat koltuklarla adeta bütünleşmişler. Yaşlısı, genci, çocuğu, bebeği... Anneler, genelde kucaklarında yavrularıyla uyuyakalıyorlar. Çocuk bir yana ane bir yana kaydığı için çok ilginç görüntüler ortaya çıkıyor. Gözlükler, takma dişler, hatta bazen takma saçlar, yerlerinden oynayıp oraya buraya kayıyor. Geziler sırasında bu görüntülere defalarca tanık oldum.